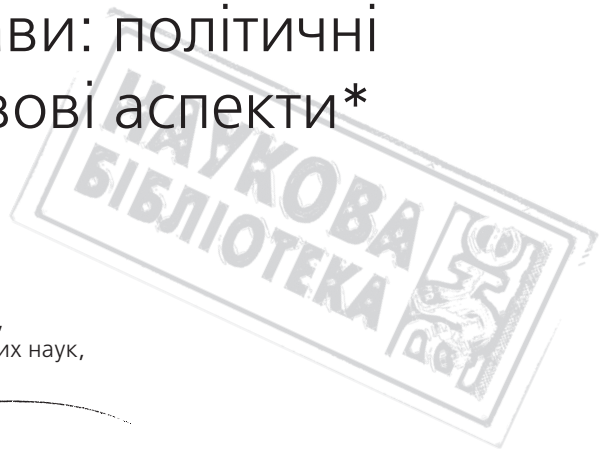

Територіальна організація держави: політичні й правові аспекти*

Ігор ВДОВИЧИН,
доктор політичних наук,
професор

6

Территориальная организация государства: политические и правовые аспекты

Игорь ВДОВИЧИН, доктор политических наук, профессор

Territorial organization of the country: political and legal aspects

Ihor VDOVYCHYN, Doctor of Political Sciences, Professor

У монографії А. Матвієнка немає потреби штучно укласти аргументи щодо актуальності. Автор це усвідомлює й доречно наголошує на зумовленості важливості теми не тільки українським реаліями, а й процесами, які дістали узагальнену назву «глобалізація». Уже у вступі до книжки автор досить широко відобразив різні складові дослідження теми як наукової та політико-правової практики.

Слушним є аналіз проблеми території як вагомого чинника формування певних вимірів соціального життя, що асоціюються не тільки з державою. Досить переконливо, хоча й стисло, розкрито теоретичні напрацювання щодо зв'язку між територією та суверенітетом держави, починаючи з античного Риму. Автор привертає увагу й до новітнього підходу, прихильники якого вважають, що ресурси Землі належать усьому людству, відповідно суверенні держави не можуть одноосібно їх використовувати та вирішувати, хто має перетинати кордони країни чи покинути її територію.

Загалом у роботі переконливо розкривається багатоплановість самого феномену територіальної організації держави, що відображає його залежність від політико-правових рамок взаємодії як між самими територіальними одиницями, так і між рівнями публічної влади.

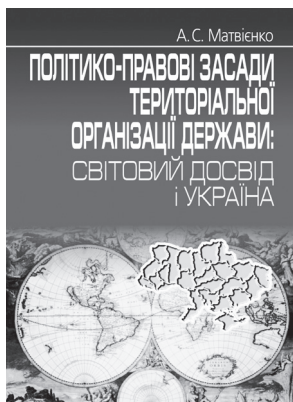
Робота засвідчує ґрунтовне опрацювання фактологічного матеріалу й певну коректність на-

уковця у розкритті теоретичних питань. Зокрема, використавши усталений підхід про майже виключне формування держави-нації під впливом Великої французької революції, автор не робить певних застережень, що не всі поділяють таку концепцію.

Про наукову відповідальність підходу дослідника свідчить і аналіз передумов структуризації відносин між центром і периферією держав-націй. Тут теж, традиційно для автора, використовується великий обсяг фактологічного матеріалу, покликаний забезпечити рельєфне відображення проблеми. А. Матвієнко слушно розглядає проблему детериторіалізації в умовах глобалізації насамперед як виклик національному суверенітету, який неможливо зберегти виключно адміністративними чи силовими інструментами. Вдало розкрито особливості європейських реформ територіальної організації держави. Досить вичерпно здійснено аналіз реформ, проведений у низці країн. Цьому сприяють і таблиці, які наголошують на основних, з точки зору автора, аспектах змін. Найбільше зацікавлення викликає досвід територіальних реформ у пострадянських країнах Європи.

У четвертому й п'ятому розділах автор зосередив увагу на стратегії реалізації територіальних реформ та, відповідно, на доречності застосування вже вироблених теоретичних ідей і втілених практик до України для оптимізації її територіальної організації. Важливо, що автор не уникає й такої дражливої теми, як використання певного адміністративного тиску в проведенні реформ, зокрема в таких демократичних країнах, як Норвегія та Швеція. Наголошено на зменшенні кількості громад і, як наслідок, розширенні їхніх повноважень та ролі в соціальному забезпеченні населення.

Проблема, обрана автором для дослідження, безперечно, актуальна й розкрита ним кваліфіковано, із залученням значної кількості джерел. Підсумовуючи, можна зробити висновок про сумлінну й відповідальну роботу, здійснену автором, про практичне значення викладеного в монографії матеріалу. А основне застереження, яке стосується практично всіх українських дослідників, – критичніше підходити до усталених ідей і думок, чіткіше формулювати авторську позицію, щоб виразніше була проявлена новизна й самостійність дослідження.

* Рецензія на кн.: Матвієнко А. С. Політико-правові засади територіальної організації держави: світовий досвід і Україна: монографія / А. С. Матвієнко. – К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2015. – 376 с.